

Sosiaalihuollon uudet tietojärjestelmäprofiilit

- Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston II-vaiheessa ja siitä eteenpäin käytettävät tietojärjestelmäprofiilit
- Osatoteutukset: Toimintojen laajennukset I-vaiheen järjestelmiin

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston II-vaihe, julkaisu 4/2020 sisältää

- I-vaiheen perustoiminnallisuus:
  - haut, tallennukset, korvaaminen rekisterinpitäjän omassa toiminnassa
  - Asiakastiedon kooste (perusnäkyä asiakkaan kokonaistilanteesta)
  - asiayhteyden tarkistaminen
  - palvelutehtävät, sosiaalipalvelut, prosessit toteutettuna
  - Käyttöoikeusmääräyksen soveltaminen

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston II-vaihe, julkaisun 4/2020 uudet toiminnallisuudet

- Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus
- Asiakaskertomusmerkinnät (rakenteinen)
- Yhteinen asia (esim. perhe asiakkaana)
- Turvakiellon alaisten tietojen käsittely
- Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely
- Asia- ja asiakkuusasiakirjan uudet versiot
- "II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen asiakirjan" –metatietomallin käyttö
- Asiakastiedon koosteen rikastetumpi versio
- Hyväksytään rakenteinen asiakasasiakirjojen tallennusmuoto (JSON/ XHTML)
- Toisen rekisterinkäyttö valtuutuksella eli toisen rekisteriin tallentaminen ja hakeminen

Profiilit ja sertifiointin voimassaolo

- Nykyisten profiilien mukaiset sertifiointit ovat voimassa normaalisti
- Nykyisten profiilien mukaan ennen 8/2019 sertifiointin saaneilla järjestelmillä uusia sote-organisaatioita saa tulla tuotantoon, kunhan tuotannon aloitus tapahtuu 1,5 vuotta ennen sertifiointin voimassaolon päättymistä (eli 10 aalto viimeinen)
- Jatkossa profiilit eivät enää vanhene
  - Vanhenevat profiilit: I-vaiheeseen kiinnitetyt nykyiset profiilit
- Profiilien toiminnallisuudet tai tietosisällöt saavat voimassaoloajan
  - Uusia toiminnallisuuksia tai tietosisältöjä lisätään tai päivitetään profiileihin sen mukaan, kun ne ovat käyttöön otettavissa AT-ympäristössä

Uudet tietojärjestelmäprofiilit

Profiilin nimi	Käyttötarkoitus	Profiilin voimaantulopäivä	Kuvaus	Esimerkki siirtymäpolusta
Sosiaalihuollon asiakastietoja käsittelevä järjestelmä	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkistoon palvelunantajan omia tietoja arkistoiva ja arkistoituja tietoja käyttävä järjestelmä	4/2020	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon liittyvä järjestelmä, joka on yhteydessä Kanta-palveluihin hakeakseen ja tallettaakseen sinne tietoja. Järjestelmä, joka mahdollistaa sosiaalihuollon Kanta-palveluiden II-vaiheen liittymisen jälkeen syntyneiden asiakasasiakirjojen tallentamisen ja hyödyntämisen.	Taustalla voi olla mikä tahansa I-vaiheen profiili, johon toteutetaan lisätoiminnot. Käytännössä I-mahdollistaavaiheen liittyvän järjestelmän toiminnot ja tietosisällöt sekä II-vaiheen pakolliset toiminnot.
Sosiaalihuollon asiakastiedon toimitettavia tietoja tuottava sovellus	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkistoon toimitettavia tietoja tuottava järjestelmä	4/2020	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon liittyvä järjestelmä, joka on yhteydessä Kanta-palveluihin tallettaakseen sinne tietoja. Järjestelmän käyttötarkoituksena on tietojen tuottaminen.	Taustalla Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä
Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistosta tietoja hakeva sovellus tai palvelu	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkistosta tietoja hakeva ja/tai katseleva järjestelmä	4/2020	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon liittyvä järjestelmä, jonka käyttötarkoituksena on tietojen hakemiseen liittyvien toiminnallisuuksien toteuttaminen, jolloin asiakasasiakirjoja ei muodosteta.	Taustalla Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I katseleva järjestelmä
Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon toimittava sovellus tai palvelu	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkistoon tietoja arkistoiva sovellus tai palvelu	4/2020	Järjestelmä, joka on yhteydessä asiakastiedon arkistoon tallettaakseen sinne tietoja.	Taustalla Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tietoja toimittava sovellus tai palvelu

Uuden profiilin mukainen sertifiointuminen

- Vaiheistus poistettu uusien profiilien nimistä
- II-vaiheen tiedot tulevat näkymään Omakannassa
  - Kertomusmerkinnät vasta Omakannan seuraavassa vaiheessa
- Asia- ja asiakkuusasiakirjan uudet versiot
- Turvakiellon alaisten tietojen käsittely
- II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen asiakirjan -metatietomallin käyttö
- Asiakaskertomusmerkinnät (rakenteinen) tai
- asiakasasiakirjat pdf/a tai json + xhtml –muodossa
- Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus silloin kun tarvitaan

Osatoteutukset

- Siirtymä osatoteutuksina I-vaiheesta II-vaiheeseen
- Haluamme käyttöön rakenteiset kertomusmerkinnät – mitä pitää toteuttaa?
  - Ks. osatoteutusten riippuvuustaulukko
  - Ks. olennaisten toiminnallisten vaatimusten linkitys profiileissa
  - Ks. ATJ-vaatimukset ja niiden riippuvuudet
  - Testitapaukset / Kela
- Ei ole määritelty isoja toteutuskokonaisuuksia, vaan kehittämistä voidaan tehdä vaiheittain toiminto kerrallaan, kuitenkin riippuvuudet huomioiden

Osatoteutukset lisätietoja

- Myös lisätoiminnallisuuksia I-vaiheen toteutuksen täydentämiseen
- Haluamme käyttöön rekisterinkäyttöoikeuden – mitä pitää toteuttaa?
  - Ks. osatoteutusten riippuvuustaulukko, olennaisten toiminnallisten vaatimusten linkitys profiileissa, ATJ-vaatimukset ja niiden riippuvuudet, testitapaukset
- Tuottaja käyttää järjestäjän rekisteriä:
  - Rekisterinkäyttöoikeuteen perustuvan käytön ilmoittaminen palvelupyynnöissä
  - Rajaukset palvelunjärjestäjän rekisterin käytössä: tietojen arkistointi vain määrättyyn asiaan, uusien asioiden avaaminen kielletty, mitätöinti kielletty
- Järjestäjä antaa tuottajalle oikeuden käyttää rekisteriään:
  - Asian avaaminen (myös normaalia I-vaiheen toimintaa)
  - Palveluyksikön asiakkuuden avaaminen/päivitys (myös normaalia I-vaihetta)
  - Sote-organisaatiorekisterin hyödyntäminen muualtakin kuin omasta juuresta

Sosiaalihuollon rekisterinkäyttöoikeuden edellytyksiä

- Palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan kesken on laadittu sopimus palvelun tuottamisesta ja siihen liittyvistä järjestelyistä
- Molemmat osapuolet käyttävät Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoa ja rekisterinkäyttöoikeus-toiminnallisuutta
- Molemmat käyttävät omia asiakastietojärjestelmiä
- Asiakastietojärjestelmät toimivat yhteen (saman vaiheen asiakasasiakirjat käytössä)
- Palvelua tuottavan työntekijän ja asiakkaan välinen asiayhteys on teknisesti todennettavissa
- Asiakirjat voidaan liittää palvelunjärjestäjän luomaan asiaan
- Palveluntuottaja saa alkuperäisen asiatunnuksen tietoonsa
- Käyttöoikeudet on määritelty käyttöoikeusmääräyksen mukaisesti sekä palvelunjärjestäjän että palveluntuottajan asiakastietojärjestelmissä

Toiminnallisuus	Riippuvuudet muihin toimintoihin ja tietosisältöihin	Pakollisuus	I-vaiheen Profiilit, joihin toiminnallisuus tai tietosisältö voidaan toteuttaa	Huomioita	Toiminnot	Tietosisällöt	Riippuvaliset Toiminnot ja tietosisällöt
Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus		silloin, kun muodostetaan II-vaiheen asiakirjoja jotka vaativat amm. allekirjoituksen	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä (Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tietoja toimittava sovellus tai palvelu)	Suoraa riippuvuutta II-vaiheen asiakasasiakirjoihin ei ole määritely, koska kaikissa järjestelmissä ei muodosteta allekirjoitusta vaativia asiakirjoja.	KV08		
Asiakaskertomusmerkinnät (rakenteinen)	rikastettu asiakkuusasiakirja (sisältää turvakiellon asiakkuusasiakirjassa, mutta ei vaadita toiminnallisuutena ellei tuoteta II-vaiheen tietosisältöä sertifioituneena II-vaiheen järjestelmäksi) II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen metatietomalli		Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä		ARK24	TSOS05	TSL13
Yhteinen asia (esim. perhe asiakkaana)	asia-asiakirjan uusi versio		Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä (Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä)	vanhoissa asiakkuuksissa on määritely, että menee vain yhdelle asiakkaalle	SOS08 SOS09	TSL15	
Turvakiellon alaisten tietojen käsittely	rikastettu asiakkuusasiakirja (sisältää turvakiellon)	Pakollinen, kun käytetään rikastettua asiakkuusasiakirjaa	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä		HTH06	TSL13	
Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely			Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä (Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tietoja toimittava sovellus tai palvelu)		HTH02		
Asia-asiakirjan uusi versio		yhteinen asia	kaikki			TSL15	
Asiakkuusasiakirjan uusi versio	turvakiellon käsittely		kaikki			TSL13	
II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen asiakirjan metatietomallin käyttö	II-vaiheen asiakirja rikastettu asiakkuusasiakirja	Pakollinen, kun arkistoidaan II-vaiheen asiakirjoja tai kertomusmerkintöjä	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä			TMET06	ARK23
Asiakastiedon koosteen rikastettu versio		ATJ:n tulee olla kyvykkyys vastaanottaa ja tulkitsemaan jos hakee	Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä (Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistosta vaiheessa I katseleva järjestelmä)	vanhojen asiakkuuksien katselussa kooste?		TSOS07	
Asiakasasiakirjojen rakenteinen tallennusmuoto (JSON + XHTML)	II-vaiheen metatietomalli rikastetun asiakkuusasiakirjan		Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä			TSOS06	ARK23
Toisen rekisterinkäyttö valtuutuksella			Sosiaalihuollon asiakastietojen arkiston vaiheen I liittyvä järjestelmä Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon vaiheessa I tallentava järjestelmä	Huom tässä toiminnallisuuden nimi olennoimvaat-luokituksen mukainen; terminä rekisterinkäyttöoikeus	LP15		

Riippuvuuksia sisältävät toiminnot

- Asiakaskertomusmerkinnät ja II-vaiheen asiakirjat
  - JSON ja XHTML tai PDF/A
  - rikastettu asiakkuusasiakirja
    - Turvakiellon käsittely
- II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen metatietomalli
  - Metatietomalli käytettävissä vain II-vaiheen sisältöjen kanssa
  - Sisältää puolesta asiointissa tarvittavat metatiedot ja vaatimukset ATJ-toteutuksille
- Yhteinen asia toiminnallisesti
  - Asia-asiakirjan uusi versio

Riippumattomat toiminnot

- Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus
- Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely
- Asia-asiakirjan uusi versio
- Asiakastiedon koosteen rikastettu versio
- Rekisterinkäyttöoikeus
- Rekisteriä käyttävälle vaatimus ilmoittaa tieto palvelupyynnöissä
- Muutoin pitkälti jo nykyisillä perustoiminnallisuuksilla

Huomioita I-vaiheen profiileista ja siirtymäpolusta

- I-vaiheen asiakasasiakirjoja ei tietystä ajanhetkestä eteenpäin enää oteta vastaan asiakastiedon arkistoon
- Vanhojen tietojen arkistointi ja katselu ovat jatkossakin sallittuja seuraavin huomioin
  - Katseluprofiilissa huomioitava vanhat tiedot ja katselun erityinen syy
  - Migraatioprofiili huomoiden asian ja asiakkuusasiakirjan skeemaversioiden tuki jatkossa
  - Tallentavassa profiilissa vastaava periaate, tietosisällöt
- Uudelleensertifioinneissa huomioitava jatkossa arkiston tukemat skeemaversiot
- Huomioitava myöhemmissä vaiheissa asiakastietolain muutokset

Järjestelmämuutokset liittymisen jälkeen

- THL:n ohjeistus muutosten ilmoittamisesta
- Pienemmät muutokset muutosilmoituksella, mutta mm. rajapintoihin liittyvät vaativat yhteistestauksen ja tarvittaessa tietoturva-auditoinnin
- Esim. tallentavan järjestelmän muuttuminen I-vaiheen liittyväksi järjestelmäksi vaatii edellä mainitut
- Hakupalvelupyynnöiden toteutus, varmennetut ammattihenkilöt, jne.
- Sertifiointiprosessi kuvattu erikseen, todetaan tarvittavat osat

Lisätietoja

- [Vaatimukset Kanta-palveluihin liittyville tietojärjestelmille ja valtakunnallisille tietojärjestelmäpalveluille](#)
- [Olennaiset toiminnalliset ja tietoturvavaatimukset](#)
  - Määräykset sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan vaatimusten yhdenmukaistamiseksi
  - Tietoturvavaatimusten täytyminen
  - Tietojärjestelmäprofiilit ja [tietoturvavaatimusten lukuohje](#)
- [Vaatimuksenmukaisen järjestelmän ilmoittaminen Valviraan](#)
  - Valviralle ilmoitettujen tietojärjestelmien rekisteri.
- Koulutukset aiheesta